

א) שמונת כבן, ב) ענין כש"ל, ג) גי' ש"ל דגמלת ומכנה דמד וגדיש דמד, ד) כש"ל, ה) ענין

תורה אור השלם
1. פי יבצר איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר חורבה שדהו ומיטב פרמו יקלם: שמות כב ד

הגהות הב"ח
א) ש"י ד"ה היכי וכו' והיך צמנון מי לא ממיכי: ב) ד"ה הי"ג וכו' ובס"ד דגמלת חורבה דחד וגדיש דמד: ג) ד"ה בגדיש וכו' אמאי משלם האי חרבה שן הוא:

גלוין הש"ס
רש"י ד"ה דתתם דלותו בו ולא תיבא משונה. ענין כש"ל צדקתו כי ג' תוב"י ד"ה וליחייב בו האי ליטנא בו ונראה ככאן לדקדק. ע"י לקמן דף מ ע"ב מ"ה אמאי פטור: ד"ה בלשונות בו דמחייב בלקיחה חלודה ע"י לעיל דף כ ע"א מוספות ד"ה מתגבול:

הגהות הגר"א
א) ג' אלף למאן בו. ג' כ"ד חר"ף ומכ"ס פתחים שמו ממי' ראשון כגון חליו ולמ"ד משום חליו דוקא פטור אלף השתא דלמרייהו חייב מאי בנייהו: לחייבו ב' דברים. למ"ד משום חליו נמי מחייבין ליה א"ס שבת א"ש ד' א"ס חייב בצרבעה דברים נוק וצער ריפוי ושבט אלף בושפת לא דלמרינן צפיהי פירקין [מ]. אינו חייב על הבושפת שיהא מתכוין אלף ד' דברים חייב דפשיעה היא דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שהרוח מוליכתה וכדלמרינן צפיהי פירקין [מ]. נפל מן הגג צרוח מנזיה חייב ב' דברים ופטור על הבושפת למ"ד משום ממונו פטור. והוא הדין נמי דליכא בנייהו כל הני דלעיל [ב]. כלל וגמל דלמ"ד משום חליו חייב דהא ממונו אע"ג דלאו חליו וחליו אע"ג דלאו ממונו אית ליה ולמאן דלית ליה חליו פטור אלא"כ מסכסכת כדלוקימנא לעיל [ס]. והאי דנקט ד' דברים משום דחליו היכא דגמלת שלו משמע לו דיש חילוק בדבריהם ועוד דמילתא דשכיח היא. גמל המורה שמעתי א' אלף לשון ראשון נראה לי: מאן חייב בעל הכלב. אמנתיתין מהדר דקתני על הגדיש משלם חלי נוק: ה"ג וליחייב נמי בעל בהגלת. דהא זין מר וזין מר משום ממונו אית להו הלכך לרי יוחנן דלמר לעיל [ס]. על הגדיש משלם חלי נוק דלרורות הן שלם בעל הגחלת חלי האחר דהא ממונו הוא וריש לקיש דלמר על הגדיש כולו הוה פטור לשלם בעל הגחלת כוליה וקס"ד דגמלת א' דחד וחררה וגדיש דחד: בששימר גחלתו. שנעל דלתות צימו יפה ואונס הוא: ואם אומרת. מדחייב לבעל כלב אחררה נוק שלם אלמא לאו שינוי הוא זה שחתר את הדלת: דפסס דלתות חסורות הן אלף הכלב. * ולא תימא משונה הוא ופלגא נוקא משלם: בגדיש דעלמא. אמאי משלם א' חררה הא שן הוא ובעינן שדה אחר דניזק וליכא: פשאוט. דמדקא משלם חררה: דפי פרוט. של מזיק האוכלת בחצר הניזק:

מוסף רש"י
בנוקי ממונו. שהיך ממונו, דכתיב ליה, תלף משמע מעממה, שהילק בתוך שלו והלכה דליקה בתוך של חבירו (לקמן טו). וסיים בנוקי גופו. שקלאו מעמי דברים (סו). לומר לך אשך משום חליו. סורק מן שמוק למרוק דלחיו גופיה עבד, הכא נמי איהו גופיה עבד, ופקא מינה לחייבו בצרבעה דברים א"ס חוק כה א"ס (סו).

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כג.

בנוקי ממונו. דכתיב(ב) כי תלף אש דמשמע מעממה: בנוקי גופו. דקרי ליה מצעיר: היכי משכחה לה. אילו אדם זורק חץ והיזיק צמנון (ב) לא מיחייב צנוק הא קיימא לן בחאי פירקין (דף כו): פלע תחת פלע [שמונת כב] לחייב את השוגג כמזיד ואונס כרלוו. ליטנא אחריתא

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

האי חץ לעולם צמנון הוא נכנס ומזיק ולא שמעתי: וניהא ליה. ומשני לה הכי: ונפלה גדר. של חצר: שלא מהמס דליקה. דלוי מחמת דליקה חליו הס: דכלו לו חליו. שצטעה שהדליק האש דהיינו זריקת חץ לא היה ראוי להיזק בחצר אחרת: איס ליה נמי משום ממונו. והיכא דליכא לחיוביה משום חליו ואיכא לחיוביה משום ממונו מחייבין ליה הלכך לענין גלוי אע"ג דכלו לו חליו חייב משום ממונו: וכוון שהיה לו לגוררה. צטרס מעבור הדליקה שם היה לו שהות ויכול לגוררה: ולא גדרה. דלע"ג דליכא לחיוביה אכבער ראשון מתחייב על שם סופו שלא שימר גחלתו לגדור צפניה: שורו הוא ולא טפח צפניה. הרי זה ככונס שורו לזיר ולא נעל צפניו ואלף והיזק: וכו' מאחר דמאן דאיש ליה משום חליו איס ליה נמי משום ממונו מאי בנייהו. היכא דגמלת שלו היתה מאי איכא זין ר' יוחנן דמחייב ליה משום חרתי לר"ל דלא מחייב ליה אלף משום חלד דהא על כרחי היכא דגמלת שלו נמי פליגי דהא

צמנון באש דפטור רחמנא היכי משכחה לה. פי' צלמא למ"ד אשו משום ממונו אין תימיה דפטור טמונו ואע"ג דכלל נוקי ממונו כמו קרן שן ורגל חייב טמונו צמנון מליו חילוקים צקרו שן ורגל להלכותיהן אלף צלמס המזיק לא חלק הכמוצ דכתיב פלע תחת פלע ודרשינן צנוק פירקין (דף כו):

בנוקי ממונו, וסיים בנוקי גופו, המבעיר, לומר לך אשו משום חליו. אמר רבא קשיא ליה לרי' אמר לרי' יוחנן דאמי' אשו משום חליו, ומון באש דפטור חכמי' שחולקין על ר' יוחנן, לומר לומר כגון שהצית אש בחצר ונפל גדר שלא מחמת הדליקה והלכה האש והיזיקה בחצר אחרת וכלו חליו בחצר ראשונה, ואלו לא נפלה הגדר לא הייתה האש עוברת באותה החצר, והקשי', איהכי אפי' בליו פטור הוא וכלו חליו, וכל שכן על הטמון, ופירקי' מאן דאית ליה משום חליו אית ליה נמי משום ממונו, וכגון שהיה לו לגדור בפניה שלא תעבור ולא גדר. ואקשי' וכו' מאחר דמן דאת ליה משום חליו אית ליה נמי משום ממונו, בבלי דכיון דלית ליה לשמור ולגדור שלא תעבור הדליקה כמו שחייב לשמור בהמתו שלא תצא והיזק יצאה והיזקה חייב באשור שהוה כממונו. ואמרי' איהכי מאי בנייהו אשו חייב בנייהו, לחייבו ב' דברים, צער ריפוי ושבט ובושת. ר' יוחנן דאמר אשו משום חליו אע"ג דמאן ליה נמי משום ממונו אמר לך כשם דבדברים חייב בו, דברים הללו וכל שכן בנזק. אבל ריש לקיש דאמר אשו משום ממונו אמר לך כשם שאינו חייב בנוקי שורו אלא נוק בלבד דבבעינן למימר לקמן, כך אינו חייב באשור אלא נוק בלבד. בתר דאקשי' על ריש לקיש הני כוליהו תיובתא, ושנינו ואוקימ' דרי' יוחנן נמי את ליה משום ממונו, והלכה כרי' יוחנן, הדינן לשמעתינן ואמרי', תנינן במתני' על החררה משלם נוק שלם. מן משלם, בעל הכלב או בעל הגחלת. ופשיט' לן דבעל הכלב מפני שבעל הגחלת שומר גחלתו והוציאה, אחריה הוא לחתור ולא שניה כי כן דרכו, ואם לא חתור אלא לא שמר בעל הגחלת כראוי חייב בעל גחלתו, ואוקי' דאכלה בגדיש דבעל חררה.

אמנן לעיל [בכ]. לרבי יוחנן אשו משום חליו אלמא צאשו נמי פליגי היכא דגמלת שלו צלמא עד השתא דשמעינן משום חליו דוקא ולאו משום ממונו וכדלמרת ממונו אית ציה משאף הא לית ציה משאף איכא בנייהו היכא דליתיה ממונו וליתיה חליו כי הך דנפלה גדר דכלו לו חליו דלמ"ד משום חליו דוקא פטור אלף השתא דלמרייהו חייב מאי בנייהו: לחייבו ב' דברים. למ"ד משום חליו נמי מחייבין ליה א"ס שבת א"ש ד' א"ס חייב בצרבעה דברים נוק וצער ריפוי ושבט אלף בושפת לא דלמרינן צפיהי פירקין [מ]. אינו חייב על הבושפת שיהא מתכוין אלף ד' דברים חייב דפשיעה היא דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שהרוח מוליכתה וכדלמרינן צפיהי פירקין [מ]. נפל מן הגג צרוח מנזיה חייב ב' דברים ופטור על הבושפת למ"ד משום ממונו פטור. והוא הדין נמי דליכא בנייהו כל הני דלעיל [ב]. כלל וגמל דלמ"ד משום חליו חייב דהא ממונו אע"ג דלאו חליו וחליו אע"ג דלאו ממונו אית ליה ולמאן דלית ליה חליו פטור אלא"כ מסכסכת כדלוקימנא לעיל [ס]. והאי דנקט ד' דברים משום דחליו היכא דגמלת שלו משמע לו דיש חילוק בדבריהם ועוד דמילתא דשכיח היא. גמל המורה שמעתי א' אלף לשון ראשון נראה לי: מאן חייב בעל הכלב. אמנתיתין מהדר דקתני על הגדיש משלם חלי נוק: ה"ג וליחייב נמי בעל בהגלת. דהא זין מר וזין מר משום ממונו אית להו הלכך לרי יוחנן דלמר לעיל [ס]. על הגדיש משלם חלי נוק דלרורות הן שלם בעל הגחלת חלי האחר דהא ממונו הוא וריש לקיש דלמר על הגדיש כולו הוה פטור לשלם בעל הגחלת כוליה וקס"ד דגמלת א' דחד וחררה וגדיש דחד: בששימר גחלתו. שנעל דלתות צימו יפה ואונס הוא: ואם אומרת. מדחייב לבעל כלב אחררה נוק שלם אלמא לאו שינוי הוא זה שחתר את הדלת: דפסס דלתות חסורות הן אלף הכלב. * ולא תימא משונה הוא ופלגא נוקא משלם: בגדיש דעלמא. אמאי משלם א' חררה הא שן הוא ובעינן שדה אחר דניזק וליכא: פשאוט. דמדקא משלם חררה: דפי פרוט. של מזיק האוכלת בחצר הניזק:

בנוקי ממונו וסיים בנוקי גופו לומר לך אשו משום חליו אמר רבא קשיא ליה לאבבי למו"ד אשו משום חליו צמנון באש דפטור רחמנא היכי משכחה לה וניהא ליה *כגון שנפלה דליקה לאותו חצר ונפלה גדר שלא מחמת דליקה והלכה והדליקה והיזקה בחצר אחרת דהתם כלו ליה חליו אי הכי לענין גלוי נמי כלו ליה חליו [א] אלא למאן דאית ליה משום חליו אית ליה נמי משום ממונו יכגון שהיה לו לגוררה ולא גדרה דהתם שורו הוא ולא טפח באפיה וכו' מאחר דמאן דאית ליה משום חליו אית ליה נמי משום ממונו מאי בנייהו איכא בנייהו י' לחייבו בארבעה דברים: על החררה משלם כו': מאן חייב בעל כלב וליחייב נמי בעל גחלתו יבששימר גחלתו אי כששימר גחלתו מאי בעי כלב התם יבשחתר אמר רב מרי בריה דרב כהנא זאת אומרת שתם דלתות חתורות הן אצל כלב דאכלה היכא אילימא דאכלה בגדיש דעלמא הא בעינן י' וביער בשדה אחר וליכא לא צריכא י' דאכלה בגדיש דבעל חררה תפשוט י' דפי פרה

בכחצר
ו' לחייב בעל הגחלת. האי ליטנא לאו דוקא ליה מיתוקמא דאכלה בגדיש דבעל החררה אלף כלומר שיפטור בעל הכלב מחלקו של בעל הגחלת ולא ישלם כי א"ס הרביע וא"ת ואמאי לא פריך וליפטור בעל הכלב מן החררה * ונראה מכאן דלקדק דיותר יש לאדם לזימר עצמו שלא יזיק אחרים משלם יזוק שמחייב לשמור גחלתו מן הכלב אע"פ שאין לו רשות ליכנס לביתו כדי שלא יזיק אחרים ואפשר לשמור עצמו כדי שלא יכנס לביתו לטוול חררתו וכן נשמע בדמיה (לקמן דף לה). צשמעתינן דקדיין דפריך לן נתקל פושע שני נמי ליחייב אלמא חשיב שני פושע לחייבו צנוק שלישו ואינו פושע לענין שיפטור ראשון צנוקיו: בששימר גחלתו. וא"ת ומה שמירה היא זו כיון שיכול הכלב ליכנס שם בחתירה דתתם דלתות חסורות הן אלף הכלב וי"ל כיון דנטר כנטרי אינשי לא אנטרוהו רבנן טפי: בשחתר. ואם תאמר ולישני כגון דנפלה גודא צליליא ידע בעל הכלב ובעל הגחלת לא ידע ויש לומר דליון ר' גרילות ובעל הכלב ידע ובעל הגחלת לא ידע ולקמן גבי עזי דבשיות רבילות הוא לפעמים: בתם דלתות חתורות הן. תימיה דלמא משום דהוי מחילתו צפשיעה וסופו צאונס מחילתו צפשיעה משום פתיחה ויש לומר דא"כ לא מיחייב בחתירה כ"א רביע כי היכי דהוה מתחייב צפתיחה שהיה בעל הגחלת מתחייב מחלה אלף אין לתרץ דלא אמרינן מחלתו צפשיעה צבחים פתוחים וסופו צאונס צנעולים כיון דגבי נעולים לא הוי שום פשיעה כדלמרינן צהפרה (לקמן דף כג): דלא אמרינן מוג דהוי פושע לענין חרש הוי פושע לענין פקח כו' ומגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין שוורים דלא דמי דהתם ודאי לא אמרינן מגו משום דלגבי פקח או לגבי שוורים הניזקין לא פשעי כלל אלף הכא פושע הוא בכלל זה לענין זה הגדיש להיות ניזוק בגחלתו צפשיעה היכא שלא שמר גחלתו לכן יש להתחייב אפילו נזקין צאונס למאן דמחייב מחילתו צפשיעה וסופו צאונס: תפשוט דפי פרה בחצר הניזק דמי. תימיה דלמאי לא פשיט משאר צבי דמתני' דתני השן מועדת לאכול

שהוי דמדקדין פשיעה צו את הכלב למה לא הביאו מתניין כלל לא מני למפסט ולא מהיאי דנטל חררה משום דק"ד דא"ס לקחה הבהמה פירות בחצר הניזק ואכלה צרשות הרבים (י) [ואו בחצר המזיק] חייב * דמחייבין בלקיחה לחודא וכן הסבא נטוה דכיון דפשע בלקיחה מה לנו צאכילה והא דממעטינן משדה אחר רשות הרבים היינו לקיחה וקמבעינן ליה כגון א"ס הושיט פירות צפי פרה חש"ו ועב"ס' דלאו צני שלמונין ניניהו וכגון שהבהמה לא היתה יכולה ליקח א"ס לא שהושיט לה ואי כחצר הניזק דמי חייב בעל הפרה ואי כחצר המזיק דמי פטור כיון שנתנו אחר לתוך פיה הוא דקאמר תפשוט לאו ממתני' אלא מסוגיא דשמעתינן דלוקמה אכלה בגדיש דבעל החררה שמע מינה דבעו לקיחה ואכילה בחצר [הניזק] אף על פי שאין טעם בצדד זה מה זורק צאכילה אלף דגזירת הכתוב הוא ותפשוט כשנתן אחר לתוך פיה דחייב דכחצר הניזק דמיא דאי כחצר המזיק דמיא ומאי אמר ליה מאי צעי ריפתך צפומא דחיותאי ה"ג מני א"ל מאי צעי ריפתך צפומא דלצבאי